

klar over at det er umulig å få stilt en enkel og grei diagnose på alt som kommer inn på et legekontor. Virkeligheten lar seg ikke begripe kun ved rasjonalitet. Dette erfarer hun gjennom sin gryende forelskelse i Henrik.

Oterholm makter ved hjelp av en levende dialog og en god komposisjon å bevare spenningen gjennom hele teksten. Til tider opplever man seg som en kikker inn i et ubehagelig eventyr. Ubehagelig, fordi fortellingen om Hanne, Henrik og Julie skildrer valg eller «bevegelser» (slik Henrik kanskje ville ha formulert seg) som bryter med etablerte normer. Fortellingen har noe frigjørende ved seg. Den retter søkelyset mot leken som et medium for vekst, og den problematiserer tilstivningen av forventningene til menn og kvinner i dagens samfunn. Samtidig er det noe dypt tragisk og urovekkende over Hanne. Hun befinner seg i en situasjon hvor noe vesentlig i hennes eget liv er i ferd med å visne. Det er dette Henrik rører ved og vekker til live igjen.

Jan C. Frich

Nevrologisk avdeling
Ullevål universitetssykehus

Mikrobiologi for helsepersonell

Schøyen R

Mikroorganismer og sykdom

Lærebok i mikrobiologi og infeksjonssykdommer for helsepersonell. 8. utg. 478 s, tab, ill. Oslo: Gyldendal, 2002. Pris NOK 495 ISBN 82-05-28059-2

Mikroorganismer og sykdom av Joh. O. Josephsen og Rolf Schøyen har sidan 1970-åra vore mykje brukt som lærebok i mikrobiologi i utdanninga av sjukepleiarar, radiografar etc. Etter at Josephsen gjekk bort

i 1997, har Schøyen no gitt ut den 8. reviderte utgåva av boka. I høve til dei tidlegare utgåvene har infeksjonssjukdomane fått ein breiare omtale enn tidlegare, enkelte nye kapittel er komne til og elles er alle kapittel oppdaterte og delvis omarbeidde. Undertitelen er difor oppdatert til *Lærebok i mikrobiologi og infeksjonssykdommer for helsepersonell*, og forfattern og forlaget vonar at boka vil eigne seg for andre enn berre sjukepleiarstudentar, til dømes medisin- og bioingeniørstudentar.

Etter eit par innleiande kapittel går boka gjennom oppbygging og genetikk hos mikroorganismane, følgd av kapittel om patogenitet og virulens, normalflora og smitte. Deretter omtalast infeksjonsforsvaret og immunapparatet, diagnostikk ved

infeksjonssjukdomar og antimikrobiell kjemoterapi. Så følger relativt fyldige omtalar av dei fleste aktuelle humanpatogene bakteriar, virus, soppar, parasittar og prionar. Avslutningskapitla omhandlar desinfeksjon og sterilisering, epidemiologi, overvaking og førebygging av smittsame sjukdomar, sjukehusinfeksjonar og laboratoriemetodar i mikrobiologien. Boka er i paperback og skriven på eit ledig og lett-lese bokmål. Det kunne med fordel vore enno fleire og meir fargerike illustrasjonar. Etter kvart kapittel er det greie arbeidsoppgåver, og nytt i siste utgåve er sjukehistoriar som gjer stoffet mindre teoretisk.

Boka er så omfattande og detaljert at vi ikkje kan vente at helsefagstudentar tileigner seg alt som er omtala. Læraren må difor sjølv definere pensum og rette inn undervisning og eksamen etter dette. Til gjengjeld gir den ein grundig gjennomgang av mikrobiologi og er ein god basis for undervisning i smittevern og infeksjonsmedisin. Medisinstudentar vil eventuelt kunne ha glede av boka som tillegg til annan litteratur.

Mikroorganismer og sykdom kan trygt tilrådest som lærebok i mikrobiologi for ulike typar helsefagutdanning på høgskulenivå og som seinare oppslagsbok på arbeidsplassane for desse gruppene.

Reidar Hjetland

Mikrobiologisk avdeling
Førde sentralsjukehus

Marianne Mjaalands virkelighet og fantasi

Mjaaland M

Unaturlig dødsfall meldes

239 s. Oslo: Gyldendal, 2003. Pris NOK 299 ISBN 82-05-31349-0

Marianne Mjaaland arbeidet i det kirurgiske miljøet i Tromsø i en tiårsperiode frem til midten av 1990-årene. I denne boken brukes dette som ramme for en roman. Jeg arbeidet selv samme sted fra 1991 til 2001.

Forfatteren skriver: «Ingenting av dette har hendt. Ikke slik, ikke der, ikke med disse aktørene – som for øvrig er helt og holdent produkter av min fantasi. Men ikke alle likheter med virkeligheten er tilfeldige. Det kunne skjedd. Det kan skje.» Her heises flagget hvor det står *Fantasi*. Dette flagget er falskt og gir ingen legitimitet til å omtale levende og døde personer som er lett identifiserbare. En gjenkjennbar kollegas situasjon som pasient og dennes operasjon med komplikasjoner omtales, operatøren likeså.

Det hele krydres med medisinsk dramatik, juks, intriger, sex, utroskap, fest, fyll og amfetaminmisbruk – endog operasjoner i fylla og med amfetaminabstinens. De personer som henges ut i boken og som vikles inn i en slags såpeopera, er forsvarsløse. Mjaaland utrustrer en identifiserbar person med en psykiatrisk diagnose, amfetaminmisbruk og en pøbelaktig og voldelig sønn. Det synes ikke som om forfatteren er i stand til å forstå at barn og øvrig familie kan synes slikt kan være ubehagelig og galt. Vera Wiehe – Mjaalands jeg-figur – er rettsskaffen, medmenneskelig og arbeidsom. Hun blir fryktelig lei seg når hun har komplikasjoner.

Boken har et godt og lett språk. Historien er syltynn, og går rett inn i vår tids ånd. Fremstillingen er spritett opp, og få dramatiske effekter er ubrukt. Om Mjaaland ikke hadde seilt under falskt flagg og gjort personene i romanen gjenkjennelige, ville den i beste fall kunne kalles middelmådig.

Boken vil bli tiljublet av de som allerede vet at erfarne leger generelt og kirurger spesielt er juksemakere som ikke tar menneskelige hensyn. Andre har ingen sjanse. Forfatteren holder seg helt borte fra diskusjoner om det finnes andre årsaker enn manglende brutalitet som gjør at enkelte, med egen eller andres hjelp, må velge bort sitt fag.

Marianne Mjaaland har bakgrunn fra anesthesiologi, kirurgi, forskning, journalistikk, helseadministrasjon, legearbeid i Afghanistan og psykiatri. En slik bakgrunn kunne vært en styrke for å skrive godt om komplikasjoner og unaturlige dødsfall. De av oss som arbeider i fag med komplikasjoner og behandlingsrelatert dødelighet, ville hilst en god analyse eller omtale av disse problemstillingene velkommen. Mistanken om at vi ikke får dette, dukker opp allerede før teksten starter, der det refereres til en lov som ikke lenger gjelder (!). Det er også uklart om boken er skrevet for legfolk. Kun de mest innvidde vil forstå det tåpelige i å legge en rosa venefflon fremfor flere gule.

Jeg har forsøkt å tenke etter hva som foregår inne i hodet på et menneske som finner det nødvendig å skrive en bok som denne. Jeg har klart å se noen motiver. Ingen av dem er aktverdige. De som kunne ønske en god og analytisk betraktning omkring formelle og juridiske sider ved dødsfall i sykehus, får ingen hjelp. De som ønsker en roman om sykehus, leger, sykdom, liv og død, vil ha mye større utbytte av å lese for eksempel Linn Ullmanns roman *Nåde* om aktiv dødshjelp. De som vil ha glede av Mjaalands roman, kommer enklere og billigere ut av det med TV-serien *Chicago Hope* eller ukebladet *Se og Hør*.

Steinar Solberg

Thoraxkirurgisk avdeling
Rikshospitalet